

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Tämä on rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Laukkanen, Jere (2019). Soundi edellä. Rondo Classic 7-8, 65.

Soundi edellä

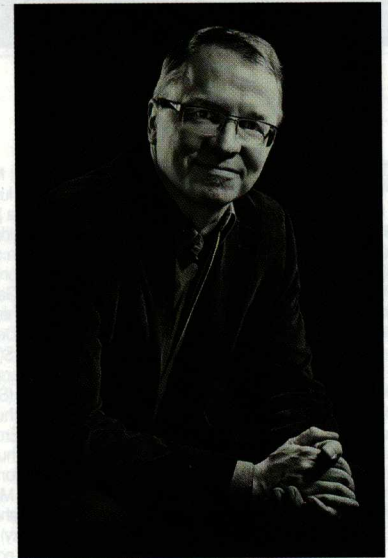
TÄTÄ KIRJOITTAESSANI Suomi on juuri voittanut jääkiekon maailmanmestaruuden. Altavastaajana kisoihin lähtenyt nimiköyhä joukkue peittosi maailmantähtiä vilisseet vastustajansa sitkeydellään ja hyvällä joukkuepelillään. Onnittelut hienosta saavutuksesta!

Meillä on toinenkin saavutus, jossa siinäkin olemme ”maailmanmestareita”. Vielä sata vuotta sitten keskenään taistelut, köyhä kansakunta pystyi määrätietoisella kehitystyöllä rakentamaan upean musiikkikoulutusjärjestelmän, jonka laatu ja oppilaitosten määrä per capita ovat ihan maailman huippua. Oppilaitosverkoston alueellinen saavutettavuus on hyvä, ja paljon on vuosien mittaan tehty kehitystyötä sekä oppimisen ja opetuksen laadun parantamiseksi, musiikinlajillisen sortimentin laajentamiseksi että erilaisten oppijoiden tarpeiden palvelemiseksi.

Yksi musiikin osa-alueista on kuitenkin jäänyt vähemmälle huomiolle opetusta kehitettäessä: ääni itse. Tällä tarkoitan musiikillista ääntä, äänen väriä ja sen voimakkuutta – sitä, mitä muusikot tarkoittavat puhuessaan soundista. Toki instrumentiopetuksessa instrumentin äänen kehittäminen on yksi tärkeistä osa-alueista soittotekniikan ja musiikin ymmärtämisen ohella, ja säveltäjätkin miettivät äänenvärejä orkestroidessaan. Musiikkiteknologian opetuksen yleistymisen on tuonut musiikkifysiikan ja äänisynteesin ymmärrystä oppijoille, ja soundeja kuvaileva sanavarastomme on uusien äänentuotto-työkalujen monipuolistumisen myötä laajentunut: soundi voi olla tiukka, lanassa tai jopa kallis!

MEILTÄ KUITENKIN PUUTTUU musiikinopetuksesta länsimaisen musiikin teoriaa vastaava historiallis-esteettinen rakennelma, joka pystyisi kuvaamaan soundia musiikin oleellisena komponenttina. Perinteinen musiikin teoria, jota sellaisenaan tai sovellettuna musiikkioppilaitoksissa opetetaan, on rakentunut sävelten perustaajuuksien suhteiden ilmaisulle, eikä länsimainen notaatiokaan kykene ilmaisemaan soundia kuin aivan rajoitetusti. Tarvitsisimme sen rinnalle ehdottomasti jonkinlaisen konstruktion, jolla voisimme tutkia äänen sävyä, verhoikäyrää ja tilaa musiikin rakennusaineiksina, ja joka perimmältään pyrki kuvaamaan samaa kuin nykyinen musiikinteoriakin: musiikillista jännitettä ja sen purkausta ajassa, mutta ”soundi edellä”.

Olen havahtunut tällaisen ”soundin teorian” puutteeseen kohdatessani työssäni lahjakkaita nuoria ihmisiä, jotka eivät rakenna musiikkia perinteisten rakennuspalikoiden (asteikot, intervallit ja soinnut) avulla, vaan järjestämällä soundeja haluamukseen kokonaisuuksiksi. Päällekkäisten ja peräkkäisten soundien, soivien ja säveltasottomien, yhteisvaikutuksella saatetaan syntyä tunnistettavia ja jopa perinteisiksi miellettyjä melodioita ja harmonioita, konsonansseja ja dissonansseja – tai sitten ei. Oli lopputulos millainen tahansa, itseäni harmittaa se, ettei minulla ja näillä tekijöillä tunnu olevan yhteistä kieltä, sovittua termistöä, jolla voisimme kuvata ja tutkia musiikillisten tapahtumien suhdetta toisiinsa ja aikaan musiikissa, joka ei mahdollisesti noudata perinteisiä musiikintekemisen pelisääntöjä.

© JUUPI

OLISIKO NYT AIKA LAAJENTAA MUSIIKINTEORIAN OPETUSTA, MENNÄ VÄLILLÄ SOUNDI EDELLÄ?

YMMÄRRYKSEMME ÄÄNEN ja musiikin vaikutuksesta ihmiseen on lisääntynyt huomasti viime vuosina, ja sähköisten äänentuottovälineiden sekä digitaalisen tallennuksen myötä mahdollisuutemme tutkia äänen pienimpiäkin yksityiskohtia ovat moninkertaistuneet. Tämä tieto on kuitenkin aika hajallaan, ja eri tutkimuksen osa-alueet eivät välttämättä keskustele kovinkaan hyvin keskenään – saati että niistä olisi kyetty ja lostamaan sellainen konstruktio, joka auttaisi musiikin tekijää analysoimaan ja keskustelemaan musiikista sen kaikkien osatekijöiden osalta. Tällainen rakennelma auttaisi eri tavalla musiikkia lähestyviä myös ymmärtämään perinteistä musiikinteoriaa, onhan siinä perimmiltään ihan samoista suurista asioista kyse.

”Soundin teorian” käyttöönotto saattaisi myös parantaa musiikkiopintojen saavutettavuutta, ja se voisi tuoda musiikkiopintojen piiriin aivan uudenlaisia lahjakkuuksia ja kenties jopa kohentaa ei-länsimaalaistaustaisten oppijoiden osuutta oppilaitoksissa. Ainakin rytmimusiikin opetus tarvitsisi ehdottomasti tällaisen uuden kielen tarpeen tunnistamista. (Uskonpa, että myös ns. klassisen musiikin opetuksessa olisi uusille työkaluille käyttöä.)

Musiikin tärkein tehtävä on välittää tunnetta ja tuottaa kuulijassa elämyksiä, ja se, miten aivomme musiikkia hahmottavat, perustuu paljolti kuulemaamme soundiin ja rytmiin, äänen sävyyn ja aikaan. Olisiko nyt aika laajentaa musiikinteorian opetusta, mennä välillä soundi edellä? ■

Kirjoittaja on säveltäjä sekä Metropolia AMK:n Musiikin tekemisen ja tuottamisen pääaineen vastuulehtori.